

O'zbekiston Respublikasi
Oliy ta'lim, fan va innovatsiyalar vazirligi
Mirzo Ulug'bek nomidagi
O'zbekiston Milliy universiteti

GUVOHNOMA

Mirzo Ulug'bek nomidagi O'zbekiston Milliy universitetida professor-o'qituvchilar va olimlar tomonidan tayyorlangan darslik, o'quv qo'llanma hamda boshqa o'quv-uslubiy adabiyotlarni Universitet Kengashining qaroriga asosan Mirzo Ulug'bek nomidagi O'zbekiston Milliy universiteti uchun nashrga tavsiya etadi.

O'QUV ADABIYOTINING NASHR RUXSATNOMASI

*Mirzo Ulug'bek nomidagi O'zbekiston Milliy
Universiteti Kengashining
2023yil " 26 " iyun dagi " 11 "-sonli
qaroriga asosan*

Alyabina I.O., Gafurova L.A., Djalilova G.T.,

(muallifning familiyasi, ismi-sharifi)

Konyushkova M.V., Kirillova V.A.

5410100-Agrokimyo va agrotuproqshunoslik ning

(ta'lim yo'nalishi (mutaxassisligi))

talabalari uchun tavsiya etilgan

Tuproqshunoslikda GAT texnologiyalari nomli

o'quv qo'llanma

ga

(o'quv adabiyotining nomi va turi, darslik, o'quv qo'llanma)

*O'zbekiston Respublikasi Prezident Administratsiyasi
huzuridagi OAKA tomonidan litsenziya berilgan
nashriyotlarda nashr qilishga ruxsat beriladi.*

Rektor *I. Madjidov*

Ro'yxatga olish raqami

174

M.V.LOMONOSOV NOMIDAGI MOSKVA DAVLAT
UNIVERSITETI

MIRZO ULUG'BEK NOMIDAGI O'ZBEKISTON MILLIY
UNIVERSITETI

I.O.ALYABINA, L.A.GAFUROVA, G.T.DJALILOVA,
M.V.KONYUSHKOVA, V.A.KIRILLOVA

TUPROQSHUNOSLIKDA

GAT

TEXNOLOGIYALARI

O'quv qo'llanma

UDK: 528.9+004.9(075.8)
KBK 40.3ya73
T 86

Alyabina I.O. va boshqalar
Tuproqshunoslikda Gat texnologiyalari [Matn] : o'quv qo'llanma / I.O. Alyabina, L.A.
Gafurova, G.T. Djalilova, M.V. Konyushkova, V.A. Kirillova. - Toshkent: Umid design, 2023.-
104 b.

Mirzo Ulug'bek nomidagi O'zbekiston Milliy universiteti Ilmiy kengashi (o'zbek tilidagi
o'quv qo'llanma) va M.V. Lomonosov nomidagi Moskva Davlat universiteti (rus tilidagi o'quv
qo'llanma) Tuproqshunoslik fakulteti o'quv-uslubiy komissiyasi tomonidan tavsiya etilgan.

Taqrizchilar:
D.A.Qodirova - Toshkent Davlat agrar universiteti, Agrokimyo va tuproqshunoslik
kafedrasida professori v.b., biologiya fanlari doktori
G.M.Nabieva - O'zMU "Tuproqshunoslik" kafedrasida dotsenti, biologiya fanlari doktori

Ushbu o'quv qo'llanma Moskva davlat universiteti Tuproqshunoslik fakultetida o'tiladigan
"Geografik axborot tizimlari", O'zbekiston Milliy universiteti Tuproqshunoslik kafedrasida
o'qitiladigan "Tuproqshunoslikda GAT texnologiyalari" va "Tuproq informatikasi va
geoinformatsion tizimlar" fanlaridan o'qitish uchun ishlab chiqilgan. Amaliy mashg'ulotlar
MapInfo Professional 12.5 (32-bit) dasturida olib boriladi.

O'quv qo'llanma MAPINFO 12.5 (32-bit) ga kirish, MapInfo 12.5 ning asosiy
funktsiyalarining ko'p qismini o'zlashtirishga imkon beradi. O'quv qo'llanmada vazifalar
bajarilishining bosqichma-bosqich batafsil tavsifi, kerakli ma'lumotnomalar, kazu, testlar,
takrorlash uchun savollar keltirilgan.

Данное учебное пособие предназначено для преподавания «Географических
информационных систем» на факультете Почвоведения Московского Государственного
университета, а также «ГИС технологии в почвоведении» и «Почвенная информатика и
геоинформационные системы» на кафедре Почвоведения Национального университета
Узбекистана. Практические занятия проводятся в MapInfo Professional 12.5 (32-бит).

Учебное пособие позволяет освоить большинство основных функциональных
возможностей программы MapInfo 12.5, дает возможность пошагового описание хода
выполнения заданий, имеет необходимые справочные материалы, кazu, тесты и
вопросы по теме.

© Alyabina I.O., Gafurova L.A., Djalilova G.T.
Konyushkova M.V., Kirillova V.A. 2023
© Umid design

ISBN 978-9910-9949-7-5

MUNDARIJA

1-bo'lim. Amaliy mashg'ulotlarning nazariy qismi	4
1. MapInfo dasturi bilan tanishish	4
1.1. MapInfo dasturi va instrumentlari bilan tanishish	4
1.2. Qatlamlar bilan ishlash	9
1.3. Yozuvlar bilan ishlash	17
1.4. Ishni to'plamni yaratish va saqlash	19
Kazu	21
Test	21
Takrorlash uchun savollar	22
2. Ma'lumotlarni saqlash: raqamlashtirish va ma'lumotlar tizimi	23
2.1. Tanlovlar	23
2.2. Grafiklar va diagrammalar	32
Kazu	33
Test	33
Takrorlash uchun savollar	34
3. Xaritalar bilan ishlash	35
3.1. Xarita proektlarini yaratish	35
3.2. Xarita taqdimotini yaratish	39
Kazu	45
Test	45
Takrorlash uchun savollar	46
4. Talablar bilan tanishish	47
4.1. Geokodlash	47
4.2. Nuqtali ob'ektlarni yaratish (koordinatlar bo'yicha)	47
4.3. Bufer zonalari	50
Kazu	52
Test	52
Takrorlash uchun savollar	53
5. Shaklning o'zgarishini amalga oshirish	54
5.1. Vektor xaritalarini yaratish va taxrirlash	54
5.2. Rastri tasvirlarni bog'lash	66
Kazu	71
Test	73
Takrorlash uchun savollar	73
2-bo'lim. Amaliy mashg'ulotlarning amaliy qismi	75
1 -Mashg'ulot	75
2 -Mashg'ulot	76
3 -Mashg'ulot	77
4 -Mashg'ulot	78
5 -Mashg'ulot	79
6 -Mashg'ulot	80
7 -Mashg'ulot	81
8 -Mashg'ulot	82